

po případě vyzvala žalobce, by žádost svou doplnil a po případě nabídl o oprávněnosti svého nároku důkazy.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by dále ve věci jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem byl vyložen doslov poslední věty § 63 (4) vládn. nař. ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n. v podstatě správně. Tento předpis stanoví, »že — na nevlastní, nezaopatřené děti přísluší výchovné jen, není-li tu jiné osoby podle platných předpisů k výživě povinné a schopné«. Schopnost těchto osob k výživě dětí nelze posuzovati jen se všeobecného hlediska objektivní výdělečné způsobilosti, nýbrž i podle jejich individuálních poměrů, za nichž jest jim opatřovati výživu pro děti. Jest proto přihlížeti i ke zvláštním poměrům osobním a rodinným, pokud mají podstatný vliv na schopnost těchto osob k opatření výživy dětem, které jsou po zákonu povinny živiti. V souzené věci bylo zjištěno, že manželka žalobcova jest chorobná, že může konati jen lehké práce v domácnosti a že sama obstarává domácnost pro sedmičlennou rodinu žalobcovu a že tyto práce ji zaměstnávají do té míry, že již nemůže jiné práce mimo dům zastati. Podle ustanovení § 92 obč. zák. jest manželka povinna věnovati své síly domácnosti a, je-li tímto úkolem plně zaměstnána a její síly jím vyčerpány, nelze na ní spravedlivě žádati, by ještě byla výdělečně činnou mimo domácnost, zvláště když jest tělesně churava, jak bylo zjištěno o manželce žalobcově. Z těchto zjištěných individuálních poměrů Karoliny Š-ové plyne jedině správný závěr, že nelze ji považovati za schopnou, by ještě zvláštní svou jinakou činností mohla opatřiti svým dětem z prvního manželství potřebnou výživu. Podle ustanovení druhého odstavce § 92 vládn. nař. čís. 15/1927 jest tohoto výkladu použití i pro ustanovení t. zv. dětského přídatku na třetí až šesté nezaopatřené nevlastní dítě, o něž v souzené věci jde. Výklad tuto hájený vyplývá již z přirozeného smyslu dotčených předpisů a jest pro souzenou věc lhostejno, zda podobný výklad byl předpisům těm dán dříve či později též ministerstvem železnic (výnosem ze dne 27. srpna 1927, čís. 36.851). Žaloba není ani předčasná, poněvadž služební poměr žalobcův jest soukromoprávní a v této své právní povaze nebyl nikterak dotčen ani předpisy vládn. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. (viz § 1 odst. (4) tohoto nařízení). Pořad práva pro žalobce byl tudíž v každé době přípustný (§ 1 j. n.). Sporná právní otázka byla posouzena odvolacím soudem v podstatě správně.

Ke zrušení došlo, poněvadž věc nebyla patřičně objasněna v otázce výše dětských přídatků.

Čís. 9054.

Pohledávky úpadkových věřitelů z doby před vyhlášením úpadku nemohou býti započteny na pohledávky úpadkové podstaty z doby po vyhlášení úpadku. Není však závary, by nebyly započtením vyrovnány

pohledávky věřitele za úpadkovou podstatou s pohledávkami podstaty, jsou-li jinak splněny obecné podmínky (§§ 1438 a 1439 obč. zák.). K započtení stačí splatnost pohledávek, nevyžaduje se jich dobytost. Stačí, bylo-li započtení uplatněno teprve v žalobě podle § 35 ex. ř.

Neodpočtením pohledávky podstaty od své pohledávky, přihlášené k rozdělovacímu řízení, nepozbyl věřitel práva k napotomnému započtení. Lhostejno, že se úpadková podstata skládá ze dvou podstat.

(Rozh. ze dne 21. června 1929, Rv I 202/29.)

Bance B. byly prisouzeny proti firmě K. v době, kdy na jmění firmy K. byl vyhlášen úpadek, útraty celkem 9.089 Kč, a to podle přípustnosti úpadkového řádu. Úpadkové podstatě firmy K. byly naopak proti bance B. prisouzeny útraty 8.738 Kč. K vydobytí těchto útrat byla úpadkové podstatě firmy K. povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky banky B. Žalobou, o níž tu jde, uplatňovala banka B. námitku, že nárok úpadkové podstaty firmy K. proti žalobkyni na zaplacení útrat 8.738 Kč zanikl vzájemným vyrovnáním útratovou pohledávkou banky B. na zaplacení 9.089 Kč. Procesní soud prvního st. l. i c e uznal podle žaloby. D ů v o d y: Žalobní nárok jest odůvodněn. Jde o opoziční žalobu podle § 35 ex. ř., ohledně níž jsou splněny všechny zákonné předpoklady. Žalobkyně uplatňuje, že nárok žalované strany, pro který navrhla exekuci, zanikl započtením. Poněvadž započtení jest podle §§ 1438—1443 obč. zák. jedním ze způsobů zrušení obligačních práv a závazků, zruší se započtením, bude-li právo započtení uplatněno a jsou-li tu předpoklady §§ 1438 a 1439 obč. zák., vzájemné pohledávky již o sobě, bez soudcovského výroku a s účinkem od doby, kdy se střetly. Proti tvrzení žalobkyně, že již uplatňovala započtení písemně, žalovaná vlastně nic nenamítla, avšak, nehledíc k tomu, bylo započtení nejpozději uplatněno žalobou této rozepře. Žalovaná strana však tvrdí, že žalobkyně neměla vážně úmyslu započítati. V tomto směru jest zjištěno, že se úpadková podstata žalované strany skládá ze dvou podstat, ze společné a ze zvláštní podstaty, která byla u zdejšího soudu dražbou prodána, že se celá pohledávka žalobkyně, tudíž i útratová pohledávka vztahuje na zvláštní podstatu, že žalobkyně celou tuto pohledávku přihlásila k rozvrhovému řízení ohledně nejvyššího podání za zvláštní podstatu a neomezila přihlášené pohledávky o částku útratové pohledávky žalované strany. Avšak nelze z toho, že se úpadková podstata skládá ze dvou podstat, souditi na to, že jsou tu dva rozdílné právní podmínky na straně žalované; jde jen o jedinou právnickou osobu, která jest majetnicí obou těchto majetkových objektů. Téhož názoru byla patrně i sama žalovaná strana, neboť vymohla si dne 24. října 1927, dávno po usnesení, kterýmž bylo rozhodnuto, že se pohledávka banky B. vztahuje na zvláštní podstatu, jménem celé úpadkové podstaty, nikoliv pouze jménem zvláštní podstaty, exekuci. Žalobkyně byla tudíž oprávněna, právo započtení uplatniti proti úpadkové podstatě; má však i další právo, by uplatnila svou pohledávku i přihlášením celé pohledávky k roz-

vrhového řízení o nejvyšším podání i započtením a nemůže být nucena, by omezila shora uvedenou přihlášku o část útratové pohledávky; tak by musila činit jen v případě, kdyby žalovaná strana uznala právo započtení. Jde tedy jen o to, zda jsou i ostatní předpoklady §§ 1438 a 1439 obč. zák. pro vyrovnání vzájemných pohledávek; tuto otázku jest zodpovědět kladně. Jest nepochybné, že obapolné pohledávky jsou pravé a stejnorodé; i pohledávka žalobkyně byla určena a jí přiznána právoplatným rozsudkem, jest tudíž po právu a není již sporná; rovněž není sporno, že útratová pohledávka žalobkyně není prostou pohledávkou úpadkovou, která by musila být uplatněna podle § 102 a d. konk. ř., nýbrž že jest pohledávkou za podstatou podle § 46 čís. 2 a 112 (2) konk. ř. Ostatní námitky týkají se vlastně jen otázky, zda je pohledávka žalobkyně dobytnou. Poněvadž žalobkyni, jak již bylo vyloženo, přísluší **nárok přiznaný právoplatným rozsudkem na náhradu útrat celkem 9.089 Kč 11 h**, žalobkyně tedy může podle práva zaplacení této pohledávky požadovati, tudíž tato pohledávka jest dospělou, a protože pohledávka za podstatou — i o ni tu jde — podle § 47 (1) konk. ř. má být zapravena především z úpadkové podstaty a podle § 124 konk. řádu má být věřitel podstaty uspokojen, nehledíc ke stavu řízení, jakmile byl jeho nárok zjištěn a jest splatný, není překážky, by nebyly obapolné pohledávky vyrovnány. Zejména nevádí započtení, že podle rozsudkového výroku má být pohledávka zaplacená podle přípustnosti úpadkového řádu, poněvadž se tak muselo státi hledíc k ustanovení § 47 (2) úp. řádu. Rozhodující pro otázku, zda nastane započtení obapolných pohledávek, jest jen »splatnost«, nikoliv však »dobytnost«, možnost uspokojení (viz rozh. nejvyššího soudu čís. sb. 657). Protože vymáhaná pohledávka úpadkové podstaty i s příslušenstvím jest menší než započitatelná vzájemná pohledávka žalobkyně, nastala po vzniku exekučního titulu skutečnost zrušující celou vymáhanou pohledávku a bylo tudíž žalobě podle § 35 ex. ř. vyhověti. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Soud první stolice právem sice usoudil, že podmínky započtení podle §§ 1438 a 1439 obč. zák. v souzeném případě jsou vesměs splněny a že by tudíž započtení bylo možné, přehlédl však, že podle § 1439 obč. zák. a § 20 konk. ř. jest započtení nepřípustno, stal-li se úpadkový věřitel dlužníkem podstaty teprve po vyhlášení úpadku. Tomu je tak v souzeném případě, neboť jest nesporno, že útraty přisouzené žalované úpadkové podstatě proti žalobkyni 8738 Kč 82 h a představující tudíž dluh žalobkyně proti úpadkové podstatě vznikly teprve za úpadku, tedy po vyhlášení úpadku a poněvadž žalobkyně, mající proti úpadkové podstatě pohledávku zjištěnou ve sporu čj. Ck I 1/25, jest nesporně i úpadkovou věřitelkou, i když pohledávku uplatňuje jen proti její části jako zvláštní její podstatě, nemůže podle svrchu cit. striktního předpisu dovolati se v souzeném případě započtení, proto také nelze uznati, že útratová pohledávka strany žalované ve smyslu § 1438 obč. zák. zanikla a nemůže a nemohlo také odporu žalobkyně podle § 35 ex. ř. být vyhověno, nýbrž její žalobu bylo zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud, osvojiv si zjištění soudu procesního (§ 498 c. ř. s.), vyslovil právní názor, že jsou sice splněny všechny podmínky započtení ve smyslu §§ 1438 a 1439 obč. zák., že by tudíž započtení bylo možné, avšak že jest nepřípustné podle ustanovení § 20 konk. ř. a § 1439 obč. zák., poněvadž se žalobkyně jako úpadková věřitelka stala dlužnicí úpadkové podstaty teprve po vyhlášení úpadku, ježto útraty, přisouzené žalované úpadkové podstatě proti žalobkyni, vznikly teprve za úpadku. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti, neboť § 20 konk. ř. není v tomto případě na překážku započtení. Prvá věta prvního odstavce § 20 konk. ř. mluví o úpadkovém věřiteli, který se teprve po vyhlášení úpadku stal dlužníkem úpadkové podstaty. Má tedy na zřeteli věřitele, který měl již před vyhlášením úpadku pohledávku za úpadcem a uvalením úpadku se stal úpadkovým věřitelem (§ 102 konk. ř.). Pohledávky úpadkových věřitelů z doby před vyhlášením úpadku nemohou býti tedy započítány na pohledávky úpadkové podstaty, které vzešly teprve po vyhlášení úpadku. Naproti tomu není závady, by nebyly započtením vyrovnány pohledávky věřitele za úpadkovou podstatou s pohledávkami podstaty, jsou-li jinak splněny obecné podmínky (§§ 1438 a 1439 obč. zák.). Útratové pohledávky, o něž jde, jsou pohledávkami jednak žalobkyně za podstatou, jednak podstaty za žalobkyní, neboť byly přiznány rozsudky úpadkové podstatě, pokud se týče proti ní (§ 46 čís. 2 a 112 (2) konk. ř.). Že jsou splněny předpoklady §§ 1438 a 1439 obč. zák., dovodil správně již soud procesní a přiznává to i soud odvolací. Žalobkyně však také výslovně uplatnila započtení, když ne jinak, tedy nepochybně a nejpozději touto žalobou. Tím, že neodpočetla útratovou pohledávku úpadkové podstaty od své pohledávky, přihlášené k rozdělovacímu řízení, nepozbyla práva k napotomnímu započtení. Nejvyšší soud obíral se podrobně právními otázkami sem spadajícími v obdobném případě; příslušné rozhodnutí jest uveřejněno pod čís. 7322 sb. n. s. a stačí k němu poukázat. Jen tolik jest ještě dodati, že jest lhostejno, skládá-li se úpadková podstata ze dvou podstat, neboť i zvláštní podstata jest součástí úpadkového jmění a význam její záleží jen v tom, že dojde z ní určitý okruh věřitelů přednostního uspokojení. Případné přebytky plynou však zase do podstaty společné (§ 48 (2) úp. ř.). Zanikla tedy exekucí vymáhaná pohledávka úpadkové podstaty po vzniku exekučního titulu započtením na větší pohledávku žalobkyně a jest žaloba podle § 35 ex. ř. odůvodněna.

Čís. 9055.

Umluva, jíž se kdo zavázal zaplatiti peněžitou úplatu jako příspěvek k založení nové existence trafikantu, vzdá-li se příjemce slibu licence a dostane-li ji slibovatel, neodporuje dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 25. června 1929, Rv I 13/29.)